

*Jóváhagyva: 2018.12.20-án,
251/2018. (XII.20.) határozattal*

DERECSCKE VÁROS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

- 2018 -

**Készült Derecske Város Önkormányzatának megbízásából
2018. július**

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA
4025 Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel: (30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv@civisterv.hu

DERECSCKE VÁROS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

- 2018 -

• **Megbízó:**

Derecske Város Önkormányzata
Bakó István polgármester

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel: (30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv@civisterv.hu

**Derecske város Településfejlesztési Konceptió
kidolgozásában közreműködött**

MEGBÍZÓ:

Derecske Város Önkormányzata

TERVEZŐ:

Cívisterv Várostervező és Építész Iroda Bt.

Képviselet szakág	név, jogosultság
Vezető településtervező: Területrendező tervező	Zsemberi István TT/1-09-0016 TR-1-09-0016
Környezetalkítás, tájrendezés:	Zsila László TK-09-0583/06
Környezetvédelemi tervező:	Lévai Béla HBM MK 09-0036
Közlekedés tervező:	Gulyás Imre Tkö / 09-0057
Vízi közmű tervező:	Szabó Lóránt TRv-T-/09-0408
Energia közmű tervező:	Szabó Lóránt TRe-T-/09-0408
Térinformatikus:	Dr. Pázmányi Sándor

Debrecen, 2018. július hó

Zsemberi István
ügyvezető

TARTALOM

BEVEZETÉS	2
1. JÖVŐKÉP	9
1.1. Derecske város jövőképe	9
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	11
2. CÉLOK.....	13
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	13
2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása.....	15
2.2.1. GAZDASÁG	15
2.2.2. TÁRSADALOM	19
2.2.3. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	25
2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	32
2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	34
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	36
3.1. A stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	36
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	37
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi alapú fenntartható fejlesztésre.....	41

BEVEZETÉS

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) a településrendezési tervek készítésének folyamatát, az egymásra épülő munkarészek jóváhagyásának rendjét, a tervek tartalmát és formáját új alapokra helyezte. A rendezési terveket, mint a települések jelenét és jövőjét jelentősen befolyásoló dokumentumokat, szerepükhöz méltóan, alapos előkészítés után, az érdekeltek (lakosság, érdekképviseleti és államigazgatási szervek, hatóságok) széles körű bevonásával kell készíteni.

A rendezési tervek készítésének első, indító része, a településfejlesztési koncepció elkészítése, majd jóváhagyása.

„A fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.” (Étv.)

A településfejlesztési koncepció célja

A településfejlesztési tervezés alapvető dokumentuma a településfejlesztési koncepció. A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszú távra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció egyben vezetési eszköz, amellyel a települési önkormányzat irányítani tudja, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni. Bemutatja azokat a tájékoztató pontokat, amelyek az állandóan változó környezethez való igazodás során a célok megvalósításához vezetnek.

A településfejlesztési koncepció integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének és vezetésének feltételeit. A koncepció alapján a települési önkormányzat és a helyi társadalom tagjai a közös célokra és értékekre összpontosítanak a társadalmi egyetértés alapján.

A településfejlesztési koncepció egyidejűleg a települési önkormányzat, mint szervezet feladatainak programja, illetve a szervezetfejlesztés és az ellenőrzés dokumentuma.

A Településfejlesztési koncepció célja: A település „küldetésének”, jellegének, a távlati fenntartható fejlesztés fő céljainak, stratégiai és cselekvési irányainak meghatározása, a társadalmi, gazdasági és környezeti (művi és természeti) szempontok integrálásával, együttes kezelésével, és ezzel a továbbtervezés megalapozása, mind a közösségi stratégiai-operatív, mind a rendezési-szabályozási tervezés számára, egyúttal a közös célok irányába mutató privát aktivitások generálása, illetve csatornázása.

A településfejlesztési koncepció feladata

A településfejlesztési koncepció feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez.

A településfejlesztési koncepció hozzásegíti a döntéshozókat ahhoz, hogy megtalálják az optimális megoldásokat az erőforrások legjobb felhasználásához.

A településfejlesztési koncepció útmutatásul szolgál a döntési mechanizmus működtetéséhez, a tervezéshez és végrehajtáshoz, illetve az ellenőrzéshez szükséges szervezetek létrehozásához, a lakossági, a vállalkozói és egyéb csoportok, valamint a helyi politikai döntéshozók érdekeinek harmonizálásához.

A képviselő-testület gazdasági programot, oktatási, művelődési, kulturális, szociális, környezetvédelmi, egészségügyi és sport koncepciót dolgozott, illetve dolgoz ki, közép és hosszútávra, melyben a település igényeit fogalmazza meg a térséggel összhangban.

A település életét és távlati fejlődését egy-egy témában meghatározó koncepciókat a rendezési terv készítéséhez, a terv jellege által igényelt mélységig fel kell használni, be kell építeni. Ehhez nyújt segítséget az

- Országos Területrendezési terv
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terve
- A fejlesztési kistérségek programjai

A Koncepció kialakításának módszere

A Koncepció a település vezetésével való konzultációk, valamennyi érdekelt véleményének megkérdezése, szóbeli és írásos javaslatok összegzése és értékelése után került összeállításra. A településfejlesztési koncepció összeállításában több fontos nemrégiben elkészített, illetve készítés alatt lévő dokumentum került felhasználásra. Ezek – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak voltak:

- Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója
- Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terv
- A Derecske-Létavértesi Kistérség Fejlesztési Koncepciója és Programja (2009)
- Derecske város Önkormányzat Képviselő-testületének Gazdasági programja a 2014-2019 közötti választási és hosszú távú időszakra
- Derecske város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015.

(Készítette: ITS Konzorcium- Trenecon Cowi Tanácsadó és tervező Kft., Megakom Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft.)

- Derecske város Környezetvédelmi programja
- Derecske Városfejlesztési Akcióterve

Derecske város egészére vonatkozó SWOT elemzés

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • Járási központ • Járási központ szakmai erőssége • Térségi központi szerepet tölt be a társadalmi-, gazdasági-, kulturális-, oktatási területen • Országhatár (Nagyvárad) közelsége • 24 Arany Koronás termőföld • Nagyon erős a mezőgazdasági vállalkozóknál a tudásállomány • Országosan ismert mezőgazdasági termelők és termékek • Jelentős természetvédelmi területtel rendelkezik • Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyező források hiánya miatt • A félórás közúti izokrón lefedi a járás egész területét • Kisvállalkozói, kisiparosi hagyományokban gazdag múlt (asztalos, bádogos, vízvezeték szerelő, ács /építkezéshez kapcsolódó szakmák/) • A vállalkozások száma 10 év alatt (2000-2010) kb. a duplájára nőtt • Bővítésre alkalmas ipari terület (Vállalkozói park) • A vezetékes infrastruktúrák kiépítettsége közel 100%-os • Erős, jól működő civil szervezetek jelenléte a városban • Jelentős sportélet • Közeli fekvés a régió központjához Debrecenhez, valamint Nagyváradhoz • Nyitott, jól szervezett önkormányzat • Az önkormányzat gazdálkodása kiegyensúlyozott • Kulturális események jelentős vonzáskörzettel 	<ul style="list-style-type: none"> • Az ország periférikus keleti részén való elhelyezkedés • Elöregedő korösszetétel • Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) • Csökkenő lakónépeség, jelentős mértékű a természetes fogyás • Munkanélküliséggel sújtott terület • A potenciális turisztikai vonzerők infrastrukturális hiányosságai • Kicsi a város tökevonzó képessége • A várostest közlekedési kapcsolata egysíkú, túlzottan a 47. számú főútra épül. • Többnyire izoláltan működő civil szervezetek • Gyenge városmarketing • A gazdaság húzóágazata a mezőgazdaság, relatíve alacsony foglalkoztatottsággal • Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző • Kevés a magasabb hozzáadott érték-termelő vállalkozások száma • Mezőgazdasági termékek feldolgozottsági szintje alacsony • funkció nélküli belvárosi- és zöldterületek • kevés játszótér (1 db) • A csapadékvíz és belvíz elvezetés infrastruktúrája hiányos • A legnagyobb átmenő forgalmú irány keresztezi a várost • A közlekedési szerkezet kvázi sugaras szervezése miatt a belvárost és a városközpontot térségi átmenő forgalom is terheli • Országos és helyi közutak rossz állapota • Hiányos kerékpáros infrastruktúra • A vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintje rossz

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • Országos főút mellett fekszik • zöldterületek nagy aránya • idősebb lombos faállomány a centrumban • EU szabványnak megfelelő játszótér • Előny a közúti tranzitfolyosók és Debrecen közelsége • Megfelelő autóbuszos ellátottság a 47-es főút vonalában • Magas a kerékpárosok részaránya a helyi forgalomban • Nemzetközi repülőtér elérhető 22 km-en belül • Jó tömegközlekedés (átmenő forgalomból adódóan) • Az önkormányzat jelentős belterületi területekkel rendelkezik, amelyek fejleszthetők (piac és környéke, Sárosító, stb.) • Az önkormányzat támogatja az öntözésfejlesztést • Középiskolai oktatás folyik a településen • Az önkormányzat több funkció nélküli, jelenleg üresen álló ingatlannal rendelkezik • Korszerű, felújított oktatási intézmények (óvoda, iskola két épülete) • Vasútállomással (2 db) és élő vasútvonallal rendelkezik a település • Gazdag helytörténeti gyűjteményi anyag rendelkezésre áll • 	<ul style="list-style-type: none"> • Veszélyes baleseti góchelyek • A kiépített utak aránya alacsony • Parkolási problémák, kevés parkolóhely • Városképbe nem illő, lepusztult, korszerűtlen épületek (gimnázium, művelődési központ, könyvtár, múzeum, rendőrség) • A piac infrastruktúrája korszerűtlen, nincs fedett árusítóhely • Alacsony az önkormányzati bérlakások száma • A ravatalozó épülete elavult, korszerűtlen és kicsi • A szálláshelyek száma alacsony • 3 nagyobb város van 20 km-es körzeten belül (elszívó, akadályozó hatás) • A közfoglalkoztatás miatti verseny a helyi gazdálkodókkal • A humán értelmiség hiánya (a pedagógusok harmada nem helyi) • Kevés az öntözött mezőgazdasági terület • Nincs rekreációra, kikapcsolódásra alkalmas terület a családok számára • Vendéglátó szolgáltatások hiánya • A középiskolának és a hozzá tartozó kollégiumnak minimális a kapcsolata az önkormányzattal (KLIK) • A civil szervezetek működése a szórakoztatás és a sport területére korlátozódik, más társadalmi funkciót nem tölt be • Színvonalas rendezvények szervezésére alkalmas épület hiánya • Egészségügyi szakrendelések hiánya • Alacsony a társasházak száma/ aránya (a fiatalok keresik) • A kijelölt ipari terület infrastruktúrája hiányos (minden

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	<p>hiányzik)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nincs rendőrkapitányság (a település mérete és a közbiztonság indokolná) • A közvilágítási rendszer több helyen korszerűtlen és több területen kiépítetlen • A település nem rendelkezik hulladéklerakóval, a kerti és egyéb (pl. építési) hulladékok elhelyezése nehézkes • Fiatalok kulturált szórakozási lehetőségeinek hiánya

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Európai Uniós és hazai források hatékony kihasználása • Vonzó üzleti környezet kiépítése • A határmenti fekvésben rejlő közös gazdasági, kulturális együttműködések • Debreceni K+F központ közelsége • Tercier szektor multiplikátor hatása a gazdaságra • Esélyegyenlőség megteremtése • Szakképzés, felnőttképzés fejlesztése • A megye határain túl lévő kapcsolatok fejlesztése • Testvérvárosi kapcsolatok fejlesztése • Turisztikai lehetőségek hatékonyabb kihasználása a történelmi helyek fejlesztésén keresztül • Ipari parki státusz megszerzése, infrastruktúra fejlesztése az ipari területen, új ipari területek kialakítása • vízfolyások menti rekreációs területek kialakításának lehetősége • városképi jelentőségű fasorok telepítése • Az M35 autópálya kiépítése tervezett 	<ul style="list-style-type: none"> • Szakképzett fiatalok elvándorlása • Kevés a születések száma • Gyenge lakossági aktivitás, az összefogás hiánya • Hátrányos helyzetű lakosság arányának növekedése • Nem rendelkezik elegendő gazdasági, társadalmi alappal, az olcsóbb román oldal elviszi az árumegállítás és átalakítás lehetőségeit • A dinamikus iparágak a K+F központokban maradnak • Az alapszolgáltatások kiépítése és a programok szervezése nagyobb költséget jelent, mint a befolyó bevételek • Debrecen fejlődése megtorpan, Derecske elővárosi szerepét nem tudja betölteni • A Debrecen-Nagyvárad vasútvonal fejlesztése elmarad, Derecske elővárosi szerepét nem tudja betölteni • A városban növekszik a megyeszékhelyről érkező, leszakadó rétegek aránya • nincs a fakivágások pótlási kötelezettségének számítására előírás

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Az országos közúthálózat lokális fejlesztése / felújítása javítja a város külső kapcsolatait • A kerékpárutak és -tárolók bővítése • A közeli területeken a kerékpárút-hálózat fejlődik • Az öntözhető mezőgazdasági területek növekedése fejlesztheti a mezőgazdaságot (komplex tervvel rendelkezik a város) • Az egyházakkal való kapcsolatok erősítése • Hajdúszoboszló közelségét kihasználva a turizmus fejlesztése • A termálvíz készlet hasznosítása • A megújuló energia használatának kiterjesztése (néhány épületen már működik, a többinél is szükséges) • Naperómű kialakítása • Az önkormányzat jelentős üdülőterületeken rendelkezik kihasználatlan ingatlanokkal (Balatonalmádi /10 ha-os telek körbekerítve, villany, víz és szennyvíz a telekhatárig kiépítve/ és Tiszacsege /résztulajdon, üzemeltetésre kiadva/) • A tanuszoda projektre alapozva további fürdő szolgáltatások kialakítása, fejlesztése • Derecske lássa el Debrecent és Nagyváradot élelmiszerrel 	<ul style="list-style-type: none"> • Az M35 fejlesztés elhúzódása • A meglévő közúti közlekedési infrastruktúrán a forgalom, ezáltal a baleseti veszélyeztetettség és a környezetszennyezés növekedése • A növekvő közúti forgalom miatt csökken a kerékpározási kedv és növekvő parkolási problémák jelentkeznek • Az állami közútkezelő és az önkormányzat forráshiánya miatt a fenntartási tevékenységek és a fejlesztések csúszása • A pályázatokhoz szükséges önrész hiánya • A jogszabályi akadályok miatt a termálvíz hasznosítása „nehézkes” • A pályázatból létrehozott épületek fenntartási költségei magasak • A VIDÉK leszakadása tovább folytatódik • Központi szerep elvesztése

1. JÖVŐKÉP

1.1. Derecske város jövőképe

O

- A körzetközponti funkciókat ellátó Derecske kiaknázva a megyeszékhely közelségéből eredő előnyöket elővárosi funkciót tölt be, a helyi gazdaságra építve, fejlett oktatásával és szolgáltatási palettájával a járás valódi központjává fejlődik.
- A fejlődés eredményeként munkahelyek teremtődnek, melynek következtében ismét pozitív demográfiai folyamatok indulnak meg, illetve egy vonzó, modern és fenntartható kisváros alakul ki.

O

A város jövőképét, hosszú távú fejlődésének irányvonalait alapvetően meghatározzák a külső és öröklött tényezők is:

- a város kedvező közlekedés-földrajzi **elhelyezkedése** és előnyös térszerkezeti adottságai, **logisztikai központi szerepköre**;
- a **település** múltjából, tradícióiból levezethető értékek;
- A **mezőgazdasági területek hasznosítása**, kiemelten kezelve a hagyományokkal rendelkező növénytermesztést és a legeltetési állattartást.
- az idegenforgalmi, munkaerő-piaci, közszolgáltatási funkciókból, természetes kistérségi vonzásból adódó **feladatok** és az ebből származó előnyök;
- a **lakosság** általános és speciális **szükségletei**, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben;
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi **versenyhelyzet**;
- a **modern európai városfejlődés** kihívásai és a **helyi társadalom** elvárásai;
- a fejlesztések megvalósításához rendelkezésre álló támogatási források és a mellé rendelendő önerő megléte, ami behatárolja a tervezett fejlesztések körét és megvalósíthatóságát;

Ahhoz, hogy a felvázolt jövőkép megvalósuljon, a település megerősítse pozícióját, kiaknázza lehetőségeit és gazdasága felszálló növekedési pályára álljon, szükséges a működésének, gazdaságának, termelő infrastruktúrájának és (köz) szolgáltatásainak hatékonyság-elvű fejlesztése, valamint a településen és környékén élő lakosság életminőségének emelése.

Derecske lélekszámának csökkenése, előregedő és zsugorodó munkaképes népessége még sürgetőbbé teszi a változások elindítását. Ma még kevesek számára érthető, hogy a növekedés forrását nem a termelékenység-növekedés jelenti, hanem a tisztességen és emberségen alapuló

kultúra, és közösségi rendszerek létrehozása. A gazdasági mutatók élénkülésének ez a legalapvetőbb eszköze.

A helyi kultúra és erkölcs alapvetően meghatározója a humántőke minőségének. Alapvetően egyrészt az oktatási és képzési rendszerek teljesítményén múlik az innováció serkentésére vonatkozó képességük, másrészt a személyes leleményességen. A kutatás is kulcsfontosságú a termelékenység fellendítése szempontjából, de megfelelő közösségek szükségesek ezek végrehajtásához is. A helyi eredmények eléréséhez lokálpatrióta szemléletű, a tisztesség és az emberség erkölcsi alapjain nyugvó közösségre van szükség.

- Logisztikai központi szerepkör fejlesztése a helyi gazdasági tevékenység élénkítésére

Lehetőséget kell keresni a vállalkozási aktivitás, és a külföldi tőkebefektetések aránylag szerény jelenlétének növelésére, a hosszútávon fenntartható, helyi érdekeket is szolgáló környezetbarát gazdaság létrehozásának igényével.

- A lakosság anyagi-pénzügyi depriváltóságának csökkentése

A munkaképes korú lakosság képzettségi szintjének növelését elsősorban a középfokú szakképzésre és a felsőfokú képzésre támaszkodva lehet elérni.

- A táji természeti adottságainak megfelelő, magyar nemzeti erősségű gazdaság fejlesztése

A város energiafüggőségének csökkentése érdekében kiemelt cél a megújuló energiák széleskörű alkalmazhatóságának vizsgálata, ezek sorában a „zöld energiák” használatának elterjesztése, illetve az energiahatékonyság növelése.

Derecske és térsége helyi/kistáji adottságainak és a lokális erőforrások intenzívebb hasznosítása megköveteli a lehetőségek minél pontosabb feltérképezését és kiaknázásuk olyan megtervezését, amivel a lehető legkevésbé sérülnek az érzékeny természeti tényezők.

Fontos az előállított mezőgazdasági terményeket feldolgozó ipar megerősödése a várostérségben. A térség természeti adottsága és az itt élő emberek életkörülményei a mezőgazdasági termelésre alapozott gazdaságfejlesztést teszi indokoltá.

A meglévő állattenyésztő telepek fejlesztését, a mezőgazdasági termékek további feldolgozását, a raktár kapacitások bővítését, valamint hűtőházak építését szükséges preferálni.

Kitűzött cél, hogy a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén Derecske térségi térszervező centrum jellege erősödjön, és az itt megvalósítani tervezett fejlesztések hosszú távon térségi multiplikátor jellegűvé váljanak annál is inkább mivel ez a közel és régmúlt hagyománya, amely az elmúlt 25 év során sokat veszített gazdasági jelentőségéből.

- Népességmegtartó célkitűzések

A kistelepülések népességmegtartó célkitűzését vagy esetenként már a falvak elnéptelenedését, helyben biztosított foglalkoztatással és az abból szerzett munkajövedelemmel lehet befolyásolni. Ehhez az állami beavatkozás elkerülhetetlen.

Térségi szerepkörénél fogva Derecske városának egyrészt fel kell készülni a magas minőségű élelmiszeripari feldolgozóipar helyi megtelepedésére, intelligensen környezetbarát alakítására, a minőségi helyi termékek előállításának és kereskedelmének ösztönzésével keresni kell a csatlakozási lehetőségeket az alakuló országos és megyei egy komplex rendszerekhez, a regionális és makroregionális gazdasági csomópontokhoz.

Másrészt fejleszteni a helyi magas minőségű élelmiszertermelés rendszerét, amely a feldolgozóipar nyersanyaga.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A jövőkép felvázolása általánosságban és szektorok szerinti bontásban történik. Annak érdekében, hogy a felvázolt jövőkép megvalósuljon, részletesebb és apróbb lépések megtételére van szükség, a település életének valamennyi területén. Ezek az apróbb lépések azonban nem külön-külön, hanem egymással összefüggésben kezelhetők. Valamennyi lépést összefog egy általános és részletes célrendszer, amelyek néhány, de a szemléletet alapjaiban meghatározó elvek strukturálódnak.

Egy társadalmi közösség (család, település, ország) csak akkor életképes, ha az minél magasabb szinten alkalmas az önellátásra, önfenntartásra. Ennek hiányában függőségi viszony alakul ki, mely kiszolgáltatottá teszi azt. Cél a kiszolgáltatottság minél alacsonyabb szintre csökkentése, az önellátás, önfenntartás megerősítésével. Eszköze lehet a minél szélesebb körű foglalkoztatottság, ezáltal a szociális ellátási rendszer is csökkenthető a csak ténylegesen rászorulóknak (fogyatékosok, csökkent munkaképességűek, betegek) körére. Fontos, hogy a foglalkoztatottság növelése központjában az értékteremtés álljon. (Az emberek is szívesebben vesznek részt olyan programokban, melynek látják az értelmét, szemben az „alibi” munkákkal.) A szélesebb tömegek által létrehozott nagyobb érték nagyobb szétosztásra nyújt lehetőséget. Az Önkormányzatnak kell, hogy legyen ebben szerepvállalása. (A célok megfogalmazása, a végrehajtáshoz szükséges eszközrendszer feltárása, a koordináció, szervezés, kommunikáció az emberekkel, pályázatok, stb.)

Derecske Településfejlesztési Konceptiója egységbe kívánja szervezni azokat a lépéseket, amelyek megtételét célul jelöli meg, ennek az egységnek pedig három olyan fő elv a megtestesítője, amelyre valamennyi lépés során együttesen figyelni szándékozik.

Ezek az elvek:

Élhetőség

Valamennyi átfogó és rész cél középpontjában a lakosság áll. Olyan célok kitűzésére van szükség, amely elsősorban az aktuális és potenciális helyben lakók életminőségét javítja, legyen szó akár a közösségi életről, a társadalomról, gazdaságról, épített vagy természetes környezetről. A Településfejlesztési Konceptión belül csak olyan célok meghatározása elképzelhető, amely a kerületet élhető, emberközelű és emberközpontú településsé teszi.

Fenntarthatóság

Nem képzelhető el fejlődés, sem fejlesztés fenntarthatóság nélkül, hiszen az olyan lépések, amelyek fenntarthatósága nem biztosított, már rövidtávon is hiábavaló erőfeszítésnek vehetők. Ezért kiemelten fontos szempont, hogy valamennyi átfogó és rész cél megfeleljen a fenntarthatóság elvének, hogy a döntések ne csak rövid, hanem tartós eredményekkel járhassanak valamennyi kerületben élő vagy itt megforduló ember számára a jelenben és az eljövendőben egyaránt.

Befogadás

A befogadó (inkluzív) fejlődés elve azt mondja ki, hogy valamennyi fejlesztéspolitikai lépés valamennyi Derecskeihez szóljon. Minden, a Konceptióban megfogalmazott cél, legyen az átfogó, vagy rész cél, valamennyi Derecskén élőknek, vagy itt megfordulónak, szolgáljon egyenlő esélyeket és meg kell előznie a kirekesztés és kirekesztettség valamennyi formáját.

A településfejlesztési elvek:

- A helyi közösségek támogatása, a közösségek megtartó erejének, és lokálpatrióta szellemiségének erősítése (HE-1)
- A helyi mezőgazdasági termelésen és termékfeldolgozáson, mint hagyományon alapuló életvitel lehetőségének biztosítása, a növekedés által létrehozott vagyron hatékony és méltányos elosztásával. (HE-2)
- Az elvándorlás csökkentése helyi, és jövedelmező munkahelyek létrehozásával egyre több ember bevezetése a munka világába. (HE-3)
- A helyi munkaerő mobilitásának lehetséges legolcsóbb, és környezetkímélő eszközeinek fejlesztése, a kerékpáros közlekedés lehetőségének kiépítése a szomszédos iparvárosba, és a településen belül. (HE-4)
- A migráció csökkentése a városi szolgáltatások fenntartásával, és lehetőség szerinti bővítésével, hatékony védelmi rendszerek kiépítésével (hivatali szolgáltató ügyintézés, egészségügyi ellátás, bölcsőde, óvoda, általános iskola, középiskola, szakképzések, közművelődés, közerkölcs-művelés, vallásgyakorlás, szociális hálózat, időskori függőséggel kapcsolatos városi szolgáltatások) (HE-5)
- Információs és kommunikációs technikák (IKT) fejlesztése (az e-kormányzat lehetőségeinek kiépítése mellett a lakosság önképzési lehetőségeinek fejlesztése) (HE-6)
- Zöld infrastruktúrák kiépítése, és a fenntartható földhasználat helyi kultúrájának megteremtése, a biológiai környezet és a humusz védelme. (HE-7)

2. CÉLOK

A felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül csak álom marad. Fontos, hogy a jövőkép megvalósulását meghatározó fejlesztési irányok – cselekvési tervként- meghatározásra kerüljenek, hogy azután azok megvalósításán a település döntéshozói, a gazdaság szereplői és a lakossága együtt munkálkodhasson.

E fejezetben megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok és feladatok, melyek megvalósítása révén elérhető a felvázolt jövőkép.

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A jövőkép mottója:

**„Derecske, a megtartó város”-
Derecske járási központ és Debrecen – (Nagyvárad) elővárosa.**

A jövőbeni fejlesztési irányoknak és a település korábban már kidolgozott fejlesztési dokumentumainak megfelelően a jövőkép megvalósulását elősegítő átfogó célok:

Derecske város átfogó fejlesztését szolgáló célja, hogy az életfeltételek folyamatos javításával, az intelligens gazdálkodás megvalósításával, a növekedés által létrehozott vagyon hatékony és méltányos elosztásával, a polgárok személyes gyarapodásával tegye nyilvánvalóvá a helyben maradás előnyeit, a helyi közösségek megtartó erejének segítségével. Az Európai Unió kínálta esélyek, lehetőségek és pénzügyi alapok felhasználásával csak akkor lesz képes városunk élni, ha megfelelő programmal rendelkezünk és a gazdasági projektjeink kész tervekkel, pályázható, megvalósításra előkészített formában rendelkezésre állnak, ehhez az anyagi forrásainkat mellé tudjuk rendelni.

A: Gazdaság.

A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása. A mezőgazdasági és ipari vállalkozások bővüljenek, a helyben foglalkoztatás növekedjen. (T1)*

B. Társadalom.

A járásközponti szerep megerősítése. A városban megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése. A lakosság életkörülménye folyamatosan javuljon. A lakosság száma növekedjen, munkanélküliség csökkenjen, és egyéb mutatók javuljanak. (T2, T3)*

C: Épített- és természeti környezet.

A természeti, kulturális és történelmi értékek egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történelmi értékek megőrzése és hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a lakosság életminőségének, egyúttal az idegenforgalom fejlődéséhez is. A település arculatának további városiasodása, szépítése. (T3, T4)*

Mindezt elősegítheti a további gazdasági fejlődéshez hozzájáruló tőkebeáramlást ösztönző intézkedések támogatása, a kedvező befektetői környezet kialakítása, valamint a helyi kis- és középállamos szféra megerősítése, a fejlett vállalkozói infrastruktúra, valamint a szakképzésre és a felsőoktatással való együttműködésre épülő humánerőforrás-fejlesztés kiépítése.

Hasonlóan fontos a tradíciók megőrzése, a kedvező társadalmi folyamatok erősítése és a negatív tendenciák megfordítása: a város lakói számára minőségi életkörülményeket kell biztosítani annak érdekében, hogy a képzett munkaerő elvándorlása megszűnjön, az előregedés lassuljon.

A minőségi életkörülmények biztosítása érdekében a hátrányos helyzetű, szociális ellátásra szoruló társadalmi csoportok életkörülményeit, a társadalom többi tagjához történő felzárkózásának esélyeit több dimenzió mentén kezelni kell. Ez egyrészt az életkörülmények átfogó javítását jelenti, másrészt a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás fejlesztését is.

Erősíteni kell Derecske regionális-térségi szerepét a térséghez tartozó települések önkormányzataival megvalósuló földrajzi, kulturális, gazdasági együttműködéssel is.

* Tematikus célok:

- T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése
- T2: A járásközponti szerepkör megerősítése
- T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása
- T4: Fenntartható városfejlesztés

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

2.2.1. GAZDASÁG

A: Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése. (A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása.) (T1)

A1: A Helyi gazdaságfejlesztési intézkedéseken keresztül megvalósuló munkahelyteremtés

A vállalkozások támogatása:

- A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése érdekében Vállalkozói térkép összeállítása, annak önkormányzati honlapon történő bemutatása szükséges.
- Új vállalkozások Derecskére történő letelepedése esetére meg kell vizsgálni a helyi iparüzési adóról szóló önkormányzati rendelet módosításának lehetőségét az adókedvezmények vonatkozásában.
- Vállalkozói Klub hatékony működésének elősegítése.
- Stratégiai tervet kell készíteni a vállalkozási területként hasznosítható ingatlanok fejlesztésére vonatkozóan.

Munkahely teremtés feltételeinek elősegítése:

Általános foglalkoztatást segítő cél és feladat a munkahelyteremtés feltételeinek javítása, mivel a munkanélküliek aránya magas. A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:

- Segíti a helyi gazdasági vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, és tart fenn a köztisztviselők, közalkalmazottak, kormánytisztviselők foglalkoztatásával,
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi kirendeltséggel,
- a Derecske Városi Jóléti Szolgálat Alapítvány képzésekkel és továbbképzésekkel javítja az álláskereső elhelyezkedésének lehetőségeit.

Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatási program előnyt biztosít egyrészt az állásnélküli személynek azáltal, hogy a közfoglalkoztatás ideje munkavégzésnek minősül, a munkánélküli vagy szociális ellátásnál magasabb jövedelemre tesz szert, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi kirendeltség pályázati finanszírozásával) tud elláttatni közfeladatokat.

- Az Önkormányzatnak nagy hangsúlyt kell fektetnie a közfoglalkoztatás szervezésére.
- A közfoglalkoztatási programokban való részvétellel továbbra is biztosítani kell a városi intézményekben a közfoglalkoztatottak foglalkoztatását.
- A közfoglalkoztatás keretében a jövőben is részt kell venni az átképzést biztosító programokban, amelyek lehetőségek nyújtanak az alulképzett vagy nem keresett képzettségű személyek munka világába történő visszakerüléséhez.

Szociális Szövetkezet

Cél, hogy a Szociális Szövetkezet számára biztosítottak legyenek az infrastrukturális feltételek, és hogy önfenntartóvá váljon.

A2: Ipari vállalkozások fejlesztése:

Debrecen és Nagyvárad közelségét, a kiépülő gyorsforgalmi úthálózat előnyeit kihasználva, lehetőség van a város területén jelenleg is jelentős számban található kis volumenű ipari vállalkozások számának növelésére. Ehhez az ipari- szolgáltató vállalkozások letelepedésére alkalmas megfelelően előkészített terület (területeket) kell biztosítani.

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért is fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az Önkormányzatot.

A helyi iparterület fejlesztése:

- A településrendezési tervben gazdaságfejlesztésre kijelölt területeket, a fejlesztési lehetőségeket, korlátokat tekintve szükséges felülvizsgálni, pontosítani, illetve a lehetséges mértékben tovább bővíteni.
- Javítani szükséges a kijelölt, fejlesztésre alkalmas területek megközelíthetőségét, közművesítését, parkolási lehetőségeit.
- Népszerűsíteni, illetve vonzóvá kell tenni a helyi ipari területet. A népszerűsítést elsősorban hirdetéssel, valamint a honlap segítségével kell megvalósítani.

A3: A mezőgazdaság fejlesztése.

A gazdaság húzóágazatának számító és a fejlesztések során továbbra is kiemelten kezelendő mezőgazdaság relatíve alacsonynak számító foglalkoztatottsági szintjét emelni szükséges. Növelni kell a mezőgazdasági termékek feldolgozottsági szintjét, és az öntözött mezőgazdasági területek nagyságát.

A belvizes területek csökkentésével, belvízrendezéssel, az önzött területek arányának növelésével, csökkenteni kell a mezőgazdasági termelés időjárástól való függőségét.

Törekedni kell a nagyobb hozzáadott értékű termékek előállítására, növelve ezzel a vállalkozások hasznát, és a munkahelyek számát.

Derecskén fejlett a történelmi hagyományokra épülő sertés és szarvasmarha tenyésztés. A feldolgozóipar jelentős fejlesztésére van szükség, melyhez több vállalkozás is jó példát szolgálhat.

Feltétlenül törekedni szükséges, hogy a helyben megtermelt termékek minél nagyobb arányban helyben találjanak vásárlóra, például a közétkeztetésben helyi nyersanyagot kell használni és a piac fejlesztése is ezt a célt szolgálja.

A4: Az idegenforgalmi- turisztikai- szolgáltató szektor területeinek létesítményeinek fejlesztése.

Az idegenforgalom a település azon ágazata, ahol még vannak kiaknázatlan lehetőségek. Ki kell használni azt, hogy Magyarország egyre népszerűbb turisztikai célpont a külföldi lakosság számára, s jó ütemben fejlődik a belföldi turizmus is.

A turisztikai igényeket figyelembe véve, a településnek meg kell találnia és tovább kell fejlesztenie a turisztikai kínálatát, vonzerejét.

Cél, hogy a turizmus területi adottságaiban rejlő potenciál kibontakoztatása révén a térségi és helyi gazdaságfejlesztés valósuljon meg, a témától függően az önkormányzatok, civil szervezetek és egyházak együttműködésével. Ennek eredményeképpen hosszabb időt tudnak eltölteni a turisták Derecskén, igényeik kiszolgálására pedig vállalkozások bevonásával szükséges turisztikai szolgáltatásokat nyújtani, amelyek munkahely-teremtéssel járulnak hozzá Derecske és a várostérség fejlődéséhez.

- Gasztroturizmus
(a helyi, biogazdálkodáson alapuló termékeken alapulva)
- Hagyományőrző Agro turisztikai fejlesztés megvalósítása
(hagyományőrző állattartás- állatbemutató- simogató, hagyományos termékfeldolgozás, kapcsolódó népi iparművészet, vendéglátás)
- Ökoturizmus fejlesztése
(Természetvédelmi területek, és azok élővilágának bemutatása.)

Az idegenforgalommal kapcsolatos fejlesztési lehetőségek:

- Fejleszteni kell a település turisztikai arculatát. Kiemelten kell kezelni azokat a fejlesztéseket, melyek turisztikailag is kiemelkedő jelentőséggel bírnak, vonzerőt jelentenek.
- A „Kulcsos ház” (olcsó önkormányzati szálláshely) intézményét tovább kell növelni (Köztársaság út 90. szám, illetve a Szováti út 6. szám alatt található két-két lakás.)
- Keresni kell egyéb ifjúsági szálláshelyek, táborozási lehetőségek kialakításának módjait.

~~- A nagy tömeget vonzó turisztikai látványosság kialakítása (II. világháborús Derecske város Településfejlesztési koncepciója – 2018.~~

emlékhely Épített Népfőiskola).

- A helyi idegenforgalmi, illetve kereskedelmi egységeket is folyamatosan fel kell venni a Vállalkozói térképre. (Ez hozzájárul ismertségük növeléséhez.)
- Turisztikai kiadványt kell készíteni (pl.: füzet, prospektus, túratérkép stb.).
- Az idegenforgalmi megítélés szempontjából fontos közterületeken megfelelő pihenőhelyek kialakítása (rendezvényter kialakítása, padok, asztalok, szeméttároló edények, útbaigazító táblák).
- Ki kell használni Debrecen és Hajdúszoboszló közelségét, nagyobb tömegeket vonó rendezvények időszakában, Derecskén olyan programokat kell szervezni, melyekkel át lehet csábítani a turistákat városunkba (falusi turizmus, élő gazdaudvar).

Egyéb, idegenforgalommal kapcsolatos egyéb fejlesztési lehetőségek:

- Támogatni kell az idegenforgalom, illetve a település látogatottságát, ismertségét segítő rendezvényeket, biztosítani kell azt, hogy a rendezvények időpontja, programja a megyei lapban megjelenjen, a honlapra felkerüljön.
- Fel kell tüntetni az Önkormányzat honlapján a turisztikai lehetőségeket, valamint a Vállalkozói térképet, továbbá megjelenési lehetőséget kell biztosítani az idegenforgalommal foglalkozó vállalkozások számára is.

A5: Derecskei Turisztikai Szolgáltató Termékcsomag Klaszter létrehozása

A fejlesztési irányok meghatározása elsősorban a korszerű humánökológiai szemléletű hazai és külföldi vásárlóerőre épít. A turisztikai vonzerő erősítése akkor lehetséges, ha az aktív turisztikai attrakciók kiegészülnek egyéb, pihenést szolgáló elemekkel, táji kulináris élményekkel, a helyi gasztronómia és termálturizmus összekapcsolásával, a meglévő szálláslehetőségek kiaknázásával.

A több turisztikai szereplő együttműködésén alapuló, összehangolt területileg komplex fejlesztés valósul meg, ha a várostérség a táj jellegének megfelelő, egyedileg vonzó, az ökoturizmus mellett a közösségi-, kulturális-, és gasztronómiai örökségre együttesen épít, és sajátos profilokkal is rendelkezik, amelyek az ifjúsági-, a családos-, a gyermekmentes-, az akadálymentes-, és a szenior turizmust célozzák.

A várostérségre jellemző turisztikai termék sajátos arculatának megteremtése akkor lehetséges, ha a szereplők között partnerségi együttműködések jönnek létre. A helyi turisztikai attrakcióértékeket támogató városi programok, akkor formálhatnak sajátos, és a résztvevők számára gyümölcsöző együttműködést, ha a résztvevők a munkájukat közös városi tevékenységben hangolják össze, amely a résztvevők programjait rendezvényeinek időpontjait egymásra építkezve, és rendszerben egyszerre programozza.

A programok kiterjedési volumene érintheti a várostérséget, és várostérségi együttműködés keretében erősítheti a térségi kapcsolatokat. Egyszerre és több települési helyszínen megrendezhető közös térségi turisztikai programok felértékelik a táj jelentőségét még akkor is, ha ennek az úttörő kezdeményezésnek kezdetben kevés sikere várható.

A6: A külterületi tanyák, családi gazdaságok szabályozási- fejlesztési lehetőségeinek megoldása.

Családi gazdaságok:

A családi gazdaságok számának bővítése és megerősítése. Birtokközpontok, tanyák életképessé tétele. Megfelelő szabályozási környezet megteremtése a településrendezési terv, helyi szabályozás kidolgozása során. Körültekintően kell azonban eljárni abban, hogy a külterületek ne váljanak „bújtatott” lakóhellyé. A mezőgazdasági övezetekben az ott lakást csak abban az esetben javasolt támogatni, ha az ott folytatott gazdasági tevékenység azt indokolja is! Kapjanak prioritást a bio- és ökogazdálkodást folytatók.

A külterület általánosan megoldandó feladat, a családi gazdaságok fontos színteréül szolgáló tanyák fejlesztése, és az erre megfelelő jogi lehetőséget adó szabályozás kidolgozása.

2.2.2. TÁRSADALOM

B: A járási szerepkör megerősítése. (T2)

A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása. (T3)

(A városban megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése.)

B1: A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok

Az érvényben lévő és működő Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) mellett, az infrastrukturális beavatkozásokat, a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok egészítik ki.

Ezekkel a programokkal együtt kell működnie olyan közösségfejlesztő programoknak, amelyek lehetővé teszik a városrehabilitációval érintett területen élő lakosság bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, továbbá erősítik a helyi közösség kohézióját.

A foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre irányuló komplex tevékenységek javítják a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót is.

B2: A társadalmi különbségek mérséklése komplex szociális ellátórendszer kialakításával, Leromlott városi területek rehabilitációja

A szociális felzárkóztatás és a társadalmi kohézió keretében Derecske célként tűzi ki, hogy minden rászoruló lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályokban rögzített ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és minőségi

ellátást biztosítanak, továbbá, hogy a szociális szektor működése magas szinten feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat a klienseknek. Ezeket a célokat szolgálják a szociális szolgáltatások alapelvei:

- szükséglet-orientáltság:

A lakosság, kiemelten a különböző hátrányos helyzetű csoportok (nők, munkanélküliek, csökkent munkaképességűek, fogyatékosok, a cigányság, hajléktalanok) megváltozott igényeinek, szociális szükségleteinek figyelembevételével kell kialakítani a szolgáltatások rendszerét;

- minőség:

A meglévő ellátások fejlesztése a dolgozók szakmai felkészültségének és igényességének növelésével, az intézmények szervezeti-irányítási rendszerének korszerűsítésével;

- hatékonyság:

A szociális szolgáltatások biztosításában erősíteni kell az önkormányzat felelősségét, ugyanakkor a feladatok ellátásában hangsúlyosabbá kell tenni – ellátási szerződések alapján – a civil és egyházi szervezetek részvételét, aminek keretében a hatékonyság érvényesülésére kell törekedni;

- szektorok közötti együttműködés:

A különböző problémák, esetek bonyolultsága és komplex kezelése igényli az egyes ellátási típusok és szolgáltatások egymásra épülését, egymás melletti működését, hálózatba szerveződését.

A fenti alapelvek maximális figyelembevételével a szociális biztonság javításának célterületei a következők:

- területileg szegregált szegénytelepek kialakulásának megakadályozása, infrastrukturális problémáinak megszüntetése;
- a hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása, foglalkoztatási lehetőségeinek feltárása, koordinálása és tartós bővítése;
- a család- és gyermekvédelmi tevékenység javítása;
- a szociális ellátórendszer intézményeinek infrastrukturális fejlesztése;
- a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás integrált megközelítése a hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása érdekében;
- a hátrányos helyzetű csoportok elfogadottságának erősítése, toleranciaprogramok megvalósítása.

Mindennek eredményeként nagyobb mértékben megvalósul mind az alap-, mind a szakellátások esetében a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, azonosíthatóvá és elérhetővé válik a legrászorultabb, legveszélyeztetettebb társadalmi réteg, előtérbe kerül a saját környezetben történő gondozás, összességében pedig mérsékelhető a társadalmi kirekesztődés kockázata.

Leromlott városi területek rehabilitációja

A beavatkozások alapját az érintett városrészek lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi.

Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

A cél megvalósítása javítja a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót az épített környezet minőségi megújításával és a foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre, a közbiztonságra és az elkülönítés megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek által.

B3: A Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

A cél a helyi szinten elérhető, megfizethető, fenntartható és magas színvonalú önkormányzati közszolgáltatások biztosítása, kiemelten az egészségügyi és a szociális alapellátás területén, megteremtve a szolgáltatásnyújtás megfelelő infrastrukturális feltételeit. A Szociális törvényben és Gyermekvédelmi törvényben nevesített szolgáltatások egyes szolgáltatáshiányok felszámolása, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtése, új férőhelyek kialakítása és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztése.

A nappali szociális ellátások (idősek, fogyatékos, hajléktalan, szenvedélybeteg és pszichiátriai beteg személyek nappali ellátása), gyermekjóléti szolgálat fejlesztése esetén a minőségi fejlesztés mellett cél a férőhelyek bővítése új intézmények létesítésével, illetve a már működő szolgáltatások férőhelyeinek bővítésével.

A támogatandó szociális alapszolgáltatások a Szociális törvény 57 § (1) c-j pontjában definiált szolgáltatások közül: étkeztetés, házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátások

A támogatandó gyermekjóléti alapellátás a Gyermekvédelmi törvény 15. § (2) a) és c) pontjában nevesített szolgáltatások közül: a gyermekjóléti szolgálat.

B4: A Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztés

A cél az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése, különös tekintettel az alábbi célcsoportokra: várandósok, nők, gyerekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek.

Az egészségügyi alapellátás (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogászati alapellátás, a területi védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) fejlesztésének fontosságát az adja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapotfelméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a prevencióban, a lakosság közvetlen környezetében (lakóhelyén).

Az egészségügyi infrastrukturális fejlesztések a lakosság egészségben eltöltött éveinek növekedését, a megelőzést, a korai felismerést, a korai fejlesztést, az egészséges fejlődést, az életminőség javítását és a munkaképesség mielőbbi visszaállítását, valamint az erőforrások koncentrációjával az egészségügyi

alapellátásokkal kapcsolatban álló, többi ágazathoz tartozó közszolgáltatásokkal való hatékonyabb együttműködést, a szolgáltatások költséghatékonyságának és minőségének javítását segítik elő.

Szükséges az egészségügyi szakrendelések kiépítése.

B5: Gyermekellátási szolgáltatások fejlesztésének megvalósítása Derecskén

Cél, a kisgyermekek számára napközbeni ellátást nyújtó intézmények kapacitásait és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét a nők munkaerő-piaci részvételének elősegítése és a korai iskolaelhagyók arányának csökkentése érdekében.

A 3 éves kor alatti gyermekek nappali ellátásban elhelyezését és a 3-6 éves gyerekek óvodai elhelyezését továbbra is célunk biztosítani, azonban ezek az ellátási formák kiegészülhetnek egyéb alternatív gyermekmegőrzési formákkal is (pl.: családi napközik vagy óvodával integráltan működő bölcsődék) annak érdekében, hogy a helyi igényeken alapuló leghatékonyabb megoldást lehessen kialakítani Derecskén.

B6: A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy rendszeres lehetőség nyíljon közösségi, kulturális, sport és egyéb szabadidős programokon való részvételre.

Ahhoz, hogy Derecske elősegítse a **kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlődését**, tovább kell folytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományörzés és - ápolás,
- helyi érdeklődésre számot tartó rendezvények szervezése,
- civil közösségek közösségi és kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.
- közterületek, közfunkciók bővítése
- köztéri attrakciók növelése
- pihenőterületek, parkerdők növelése
- sportterületek biztosítása

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a település szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Derecskén nem csak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy

- erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát,

- kínálatot teremtsenek a turisták számára

A program eredményeként színesebbé válik Derecske arculata, tovább bővül a programkínálat, gyakoribbá válnak a civil önszerveződések, erősödik a pozitív értelemben vett lokálpatriotizmus, ami összességében nemcsak a helyi lakosság számára jelenti az életminőség emelkedését, hanem hozzájárul a turisztikai vonzerő növekedéséhez is.

B7: A Közoktatás fejlesztése

Derecske város alapfokú oktatási intézménye mikrotérségi-, középfokú oktatási intézménye regionális beiskolázási területtel bír, mely szerepkörét a jövőben is meg kell őrizni, és lehetőség szerint tovább kell erősíteni.

Az elmúlt években lezajlott változások után az intézmények megmaradtak, és jelenleg egy bölcsőde, egy óvoda, egy általános iskola alapfokú művészeti oktatással és egy többcélú középfokú iskola, valamint kollégium működik a településen:

- Mese-Vár Óvoda és Bölcsőde egy telephelyen 12 csoportban látja el az óvodás korú gyermekek óvodai nevelését, illetve 2 csoportban a bölcsődés korúakat
- Derecskei Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Derecskei I.Rákóczi György Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

A középfokú iskola gimnáziumi tagozatán a rendvédelmi, honvédelmi tagozat indítása továbbra is vonzza a környék továbbtanulni szándékozó gyermekeit. A valódi sikert és túljelentkezést azonban a szakközépiskolai rendvédelmi tagozat osztályai biztosítják.

A középfokú oktatás területén a jövőbeli fejlesztési irány a helyi és térségi gazdasági igényeknek megfelelő szakirányú képzés és a rendvédelmi- honvédelmi szakirány bővítése.

A legfontosabb megvalósítandó feladatok:

- Az alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális háttérének megteremtése;
- Az oktatás műszaki-technikai háttérét adó infrastrukturális beruházások kivitelezése;
- Oktatási intézmények tartalomfejlesztése valamint partnerközpontú minőségirányítási rendszer kidolgozása, működtetése;
- Hatékony együttműködés a közoktatási intézmények és a társintézmények között;
- Iskolarendszeren kívüli készségfejlesztő, orientáló képzések támogatása;
- A térség szakképzési struktúrájának korszerűsítése, fejlesztése, képzési struktúra kialakításában partnerség a munkaerőpiac gazdasági szereplőivel;
- Más településen ellátott közoktatási szakszolgálati feladatok (Gyógyepedagógiai tanácsadás,
- Munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése intézményes oktatás és pl. civil szervezetekkel való együttműködésben;
- A megye gazdasági szerkezetének megfelelő oktatás, szakképzés

- korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkorai nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is;
- felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára;
- az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén;
- az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése;
-

2.2.3. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET

C: Fenntartható városfejlesztés. (T4)

A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása. (T3)

(A természeti, kulturális és történeti értékek egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek megőrzése és hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a lakosság életminőségének, egyúttal az idegenforgalom fejlődéséhez is.)

A településfejlesztés során – az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztések kivételével:

Azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni:

- melyekhez kapcsolódva gazdasági számítások igazolják azt, hogy a fejlesztés eredményeként az Önkormányzat tartósan (legalább 4 éven keresztül) a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat, és/vagy
- melyek hosszú távon a népességszám emelkedését idézik elő,
- melyek munkahelyet teremtenek,

Háttérbe kell helyezni azokat a fejlesztéseket, melyek:

- a lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik, és mely fejlesztésekkel megvalósuló beruházás aránytalan nagy működtetési kiadásokkal jár,
- során létrejött beruházás üzemeltetése aránytalanul nagy terhet ró az Önkormányzatra, és adott közszolgáltatás más módon, kedvezőbb anyagi feltételekkel biztosítható.

A település általános fejlesztését elősegítő, valamint a közszolgáltatások biztosításához és fenntartásához kapcsolódó településfejlesztési célok:

- építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása,
- belterületi közutak építése,
- járdaépítés,
- középületek környezetének rendezése, parkolók, kerékpártárolók kialakítása,
- Csapadékvíz-elvezető rendszer építése, felújítása,
- egészséges ivóvíz vezetékrendszer felújítása, építése,
- szennyvízcsatorna hálózat kiépítése, valamint a szennyvíz tisztításának megoldása,
- temető létesítményeinek felújítása, építése,
- nem hasznosított külterületi önkormányzati ingatlanok erdősítése, pihenő parkká alakítása,
- turisztikai jellegű területek fejlesztése, kialakítása.

C1: Fenntartható települési közlekedésfejlesztés

a) Külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- A gyorsforgalmi úthálózathoz kapcsolódó országos utak (fő- és mellékutak) fejlesztése, az újonnan kialakuló közlekedés struktúrához, annak hatásaihoz és elvárásaihoz igazítva. (Tehermentesítő- belterületet elkerülő út szükségességének eldöntése.)
- A megyeszékhely elérhetőségének javítása tömegközlekedési eszközökkel. (A megyei TrT-ben javasolt előváros közlekedési megvalósulásának szorgalmazása.
- A járási központ szerepköréből következő, településközi közlekedési kapcsolatok fejlesztése- javítása.

b) Belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- Gyűjtőutak és mezőgazdasági fő dűlőutak rendszerének kijelölése és forgalmi elvárásokkal összhangban történő kiépítése.
- kerékpárutak kiépítése, illetve összefüggő hálózatának kialakítása.

c) A közlekedés minőségének javítása:

- építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása, belterületi közutak kiépítése.
- Járdaépítés
- középületek környezetének rendezése, parkolók,
- A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpárutak és kerékpártárolók kialakítása
- A vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintjének emelése.

C2: A természeti és táji értékek megőrzése, tájképi értékek érvényesülésének elősegítése, tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése

a) A természeti és táji értékek megőrzése, a környezeti- klimatikus és gazdálkodási szempontok figyelembe vétele mellett

b) A tájképi értékek érvényesülésének elősegítése

c) Tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése

C3: A település egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása, Derecske városi területeinek környezettudatos megújítása.

- A meglévő zöldterületek (parkok, vízfolyásokat kísérő zöldterületek, utcafásítások) egybefüggő, egységes rendszerré történő összefogása, minőségi többletet eredményez az egészséges, jó klímájú települési környezet kialakításában. E zöldterületi rendszer részét kell, hogy képezzék a belterülethez kapcsolódó erdők- fásított területek, zártkertek, gyeplélegelő területek is.

- A belvárosi zöldterületeken pihenő- rekreációs, vagy egyéb közösségi funkciókat szükséges létesíteni.
- Rekreációra, a családok kikapcsolódására is lehetőséget nyújtó területeket, legalább városrészenként játszótereket szükséges kialakítani.
- A gazdasági szereplőket célzó, a vonzó üzleti környezetet biztosító, a városok térségi gazdasági központi szerepét erősítő, a helyi gazdaságot ösztönző beruházások vonatkozásában cél a zöldfelületek és a hozzájuk kapcsolódó önkormányzati tulajdonban lévő, sokszor használaton kívüli, de akár jövedelemtermelésre alkalmas infrastrukturelemek megújítása.
A város általános környezeti állapotának javítása a gazdaságfejlesztési céljaihoz, ezzel pedig a település lakosságának megtartásához is hozzájárul.

C4: Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentő klíma kialakítása.

Az időjárási szélsőségek a globális felmelegedés hatására erősödő: hosszabb, aszályos időszakok, erősebb viharok és szelek, intenzívebb zivatarok és jégesők emberre és környezetre gyakorolt hatását klímát javító beavatkozásokkal is szükséges csökkenteni. Ennek érdekében:

- Ki kell alakítani a város egybefüggő zöldfelületi rendszerét és az úgynevezett „zöld folyosót”, ami kapcsolatot teremt a belterületet körülvevő gyepes, fás vizes területekkel is.
- Biztosítani kell a település kellő mértékű átszellőzését, ugyanakkor védeni kell a belterületet a szélsőséges illetve légszennyezést hozó szelektől.
- Változtatni kell a beérkező energiák elnyelődésén, ezen keresztül a környezetbe való kisugárzáson, az energiák felhasználásán. A kisugárzott hő településről való eltávolításával is segíteni szükséges a települési klíma javulását. Szükséges kidolgozni az energia elnyelődés csökkentésének helyi szabályait, melynek során az alábbi alapvető eszközöket is alkalmazni kell:
 - az épített felületeket minél világosabb színűre kell színezní, miáltal a fényben lévő energia kisebb mértékben nyelődik el a felületek anyagába
 - optimalizálni, csökkenteni kell a szilárd, épített felületeket, részben a szükségtelen felületek megszüntetésével, részben növényzeti fedéssel
 - Növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkertek, zöldfalak építésével
 - Lassítani és csökkenteni kell a csapadékvizek szilárd felületekről, a településről való elfolyását, melynek megvalósítása során fontos eszköz lehet a tetőkert, de nagyon fontos a burkolatok vízáteresztő képességének javítása, vagyis a teljesen zárt burkolatok fokozatos cseréje hézagos, áteresztő burkolatra.
 - Növelni szükséges a települési környezetben a vízfelületek arányát, ugyanis a természetes vízfelület emeli a talajvízszintet, párolgásával emeli a levegő páratartalmát és hűti a levegőt, továbbá a vízi növényvilág nagyarányú oxigén termelésével, a por- valamint pollen megkötésében is jelentős szerepet tölt be.

- A Debreceni Egyetemmel együttműködve, ajánlásokat kell kidolgozni, az éghajlatváltozással összefüggésben esetleg szükségessé váló mezőgazdasági termékváltásra. Ajánlásokat kell kidolgozni a településen élők és az önkormányzat számára, a települési zöldfelületi rendszer részeként leginkább megfelelő növényfajták (fák, cserjék, gyümölcsfák) fajtáinak meghatározásához.

C5: Az épített környezet fejlesztése, történeti értékeinek megóvásával és erőteljesebb megjelenítésével, az turisztikai- rekreációs, gazdasági területek valamint a településközpont és intézményterületek kiemelt fejlesztéseire is tekintettel.

Az épített örökség megóvása és helyi értékek védelme alapvető érdek, amelynek forrásait a rekonstrukcióval létrejött rendeltetéstől függően kell megválasztani

- A Városképbe nem illő, lepusztult, korszerűtlen épületek felszámolása, új korszerű létesítményekre történő cseréje.
- Színvonalas, rendezvények megtartására is alkalmas új létesítmény megvalósítása.
- Önkormányzati bérlakások létesítése.

C6: A közmű infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztésekhez igazodó, mennyiségi bővítése, a magas szintű ellátás biztosítása érdekében.

a) Belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztésének megvalósítása települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztés

Cél a belterületre hullott csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól.

A fejlesztések tervezése során fontos a vizek helyben tartásának szem előtt tartása olyan tározók építésével, amelyek alkalmasak mind a rendkívüli áradások, felhőszakadások kártételei elleni védekezésre, mind a lokális vízvisszatartásra, jóléti és ökológiai célokat is támogatva.

b) Energiahatékonyság és megújuló-energiaforrás használat fokozása

Cél az intézmények hatékonyabb energiahasználatának, racionálisabb energia gazdálkodásának elősegítése, ahol az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények, épületek, illetve infrastrukturális létesítmények energiahatékonyságot célzó felújítása és fejlesztése szükséges.

Fontos tényező, hogy a beruházások a fosszilis energiahordozókból származó üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának csökkentését szolgálják. Ennek során megvalósul a hazai megújuló energiaforrások fokozottabb használata, mivel az elmarad az EU átlagtól, ugyanakkor Magyarország ilyen jellegű potenciálja több területen is kimagasló.

Ezért további cél a projektek keretein belül ezen megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, használatának az elérhetőbbé tétele, népszerűsítése.

c) Helyi közcélú energiaellátás megvalósítása megújuló energiaforrások felhasználásával

Mind a klímaváltozás hatásainak mérséklése, mind a városi térségek energiafüggősége szempontjából kiemelt jelentőségűek azok a kisebb léptékű komplex térségi energetikai programok, amelyek a térségi energiapotenciál, különösen a megújuló energia-források belülről fakadó kiaknázására, az autonóm energiaellátás egyéni és közösségi szintű megvalósítására irányulnak.

Mindezen rendszerek a helyi nyersanyagokat, mint megújuló energiaforrásokat hasznosítják, így környezetkímélő, független és hosszú távon is fenntartható (elsősorban hő, de akár villamos) energia ellátást biztosítanak.

Cél Derecske városi jelentőségű, de kisebb léptékű, települési és településközi koordinációt igénylő, a saját (közcéllú) energiaigény kielégítésére szolgáló megújuló energiaforrásokból nyert energia termelése és helyi felhasználását célzó komplex projektek megvalósítása. Ezzel az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények, épületek illetve infrastrukturális létesítmények saját (közcéllú) energiaigényének kielégítése lehetséges, megújuló energiaforrásokból nyert energiával, amennyiben az egyes beruházások a fosszilis energiahordozókból származó ÜHG (üvegházhatású gázok) kibocsátás csökkentését szolgálják.

A fejlesztések eredményeképpen helyi termelési folyamatok indulhatnak be és így közvetetten új munkahelyek jönnek létre.

d) Ivóvíz ellátás fejlesztése:

Az ivóvíz hálózat vezetékrendszer, rekonstrukciója.

e) Elektromos energiaellátás:

A közvilágítási rendszer korszerűsítése, a rendszer hiányzó elemeinek pótlása.

f) Hírközlés, infó-kommunikáció

Az informatikai lehetőségek biztosítása a modern kor követelményeihez való igazodás, felzárkózás követelményét jelenti.

- a városi honlapnak a jövőben is biztosítani kell a lakosság, illetve az érdeklődők széleskörű tájékoztatását az Önkormányzattal és intézményeivel kapcsolatos közérdekű információk terén, interaktívabban, aktívabban,
- a szélessávú internet hozzáférés biztosítva legyen a lakosság széles köre számára.
- az önkormányzati feladatellátásban közreműködő, az informatikai eszközök használatát is igénylő területeken történjen meg az érintett személyek számítógép-kezelési képzése, majd folyamatos továbbképzése.

C7: Környezeti konfliktusok felszámolása, a természeti értékek védelmének, lakossági és gazdasági elvárásoknak is eleget tevő környezetvédelem megvalósítása.

Környezetvédelmi konfliktusok felszámolása

- Az un. városkapu funkciójú útkapcsolat, valamint a peremterületek környezetének városképi és vizuális szempontból zavaró megjelenésének megszüntetése, a védelmi és takaró jellegű megoldások (mint zöldfelület, tájba illő építmény) kialakítása.
- A belterület még nem megfelelő ellátottságú részeinek közmű (szennyvíz) és burkolt út ellátottság hiányainak pótlása.
- Az lakóövezetek gazdasági, mezőgazdasági területhasználatok, telephelyek közelségéből adódó konfliktusainak kezelése. (A környezetre zavaró hatású telephelyek irányába tervezett lakóterület fejlesztések minimálisra csökkentése, védőzóna kialakítása.)
- A peremterületek lakó és gazdasági övezetei közötti védelmi célú övezet (védőerdő, zöldsáv) hiányának pótlása.
- Az állattartásra, trágyakezelésre, kihelyezésre és a mezőgazdasági területek talajerő-pótlásának „városi levegőkörnyezetet kímélő” szabályozás kidolgozása.
- A zöldfelületek rendszert alkotó szerkezeti hiányának pótlása, ezen belül az erdőszültség kritikusan alacsony arányának javítása.
- A városi klíma javítása érdekében a belvárosban erőteljesebben kell érvényesülnie a víznek, mint klímajavító elemnek. (dísztavak, szökőkutak, csobogók, vízpermetek, vízfolyások)
- A kétpólusú (főszezoni és átlagos) közlekedési eredetű környezetterhelés problémáinak kezelése. (A belvárosban részben a szükségszerűen átmenő forgalom kihelyezése egy nyugati elkerülő nyomvonal lehetőségének megvizsgálásával.)
- A tervezett fejlesztések megvalósításakor a környezet védelmének, a fenntartható fejlődés kritériumainak, a város építészeti és üdülőterületi karaktere megőrzésének szempontjait is figyelembe kell venni. Ehhez szükséges a figyelembe veendő szempontok meghatározása, és megfelelő tartalmú helyi előírások kidolgozása.

Talajvédelem

Az agráriumban jelenlévő talajterhelések (kemizálás, a szerves-, és hígtrágya keletkezését produkáló állattartó telepek) csökkentése, helyi szabályok, korlátozások kidolgozása.

Felszíni és felszín alatti vizek

- A város és területének szennyeződés érzékenységi besorolása felszín alatti víz vonatkozásában a 7/2005. (III. 1.) KvVM r. 1. sz. melléklete szerint fokozottan érzékeny vízminőségi kategóriájú.
A felszín alatti vizek védelmét a mindenkor hatályos rendeletekben megadott minőségi és eljárási követelmények szerint kell biztosítani a város területén.
- A felszíni vizek szennyeződésének megszüntetése, elkerülése. (A holt-Köselly vízfolyással kapcsolatban lévő sertéstelepi hígtrágya tároló környezeti veszélyének megszüntetése.)

- A vízműves kutak védelme érdekében meghatározásra került a vízbázis védőidoma. A belső védőövezet (20 napos elérési idő) kijelölése nem szükséges, elég a kutak körüli 10 m sugarú védőövezet. A külső védőövezet (6 hónapos elérési idő) kijelölése sem szükséges. A hidrogeológiai védőövezet „A” zónája (5 éves elérési idő) és „B” zónája (50 éves elérési idő) kijelölésre került.

Levegőtisztaság védelme

- Mind a gazdasági szektorban, mind a közlekedési struktúrában a káros emissziók túlzott megjelenését hatékony eszközökkel kell akadályozni.
- A közlekedési légszennyezés mérséklésében jelentőséggel bíró zöldfelületi tényezők (utcai fasor, előkertek növényállománya) nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak a település utcáin és telkein.
- A tüzeléstechnikai légszennyezés mértékének további csökkentése, az alternatív energiaforrások (megújuló energiaforrások) arányának növelése.
- A környezetre ártalmas létesítmények körül, a tulajdonos terhére védőerdők, erdősávok telepítését kell előírni.
- A belterület (lakó- és üdülőterületek) közelében lévő állattartó telepek, állattartás környezetzavaró hatásait településrendezési és szabályozási eszközökkel csökkenteni kell.
- Szükséges az állattartó épületek nagyságának és elhelyezésének szabályozása. Olyan szabályokat szükséges kialakítani, hogy lakóterületen ne alakuljanak ki állattartó telepek. Belterületi ingatlanon lakóépület nélkül ne lehessen állattartó épületet elhelyezni.

Zaj- és rezgésterhelés

- Zajvédelmi vonatkozásban a város területének zajvédelmi besorolását a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról) alapján lehet meghatározni, illetve a rendezési terv zajvédelmi megalapozásában a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alkalmazandó.
- Az úthálózat megfelelő hierarchiájának meghatározásával, forgalomszabályozással el kell érni, hogy a településen átmenő forgalom minél kisebb környezeti terhelést okozzon.
- A vasúti forgalom miatt jelentkező zajvédelmi igényt megfelelő műszaki megoldásokkal, védőterülettel kell biztosítani.

Hulladék gazdálkodás

A város területén a hulladékgazdálkodási feladatokat a 2012. évi CLXXXV. tv. a hulladékról és végrehajtási kormányrendeletei szerint kell megvalósítani.

A kerti és építési hulladékok elhelyezésére alkalmas hulladékudvar, hulladék hasznosító létesítése szükséges.

2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A jövőkép mottója:

**„Derecske, a megtartó város”
Derecske járási központ és Debrecen – (Nagyvárad) elővárosa.**

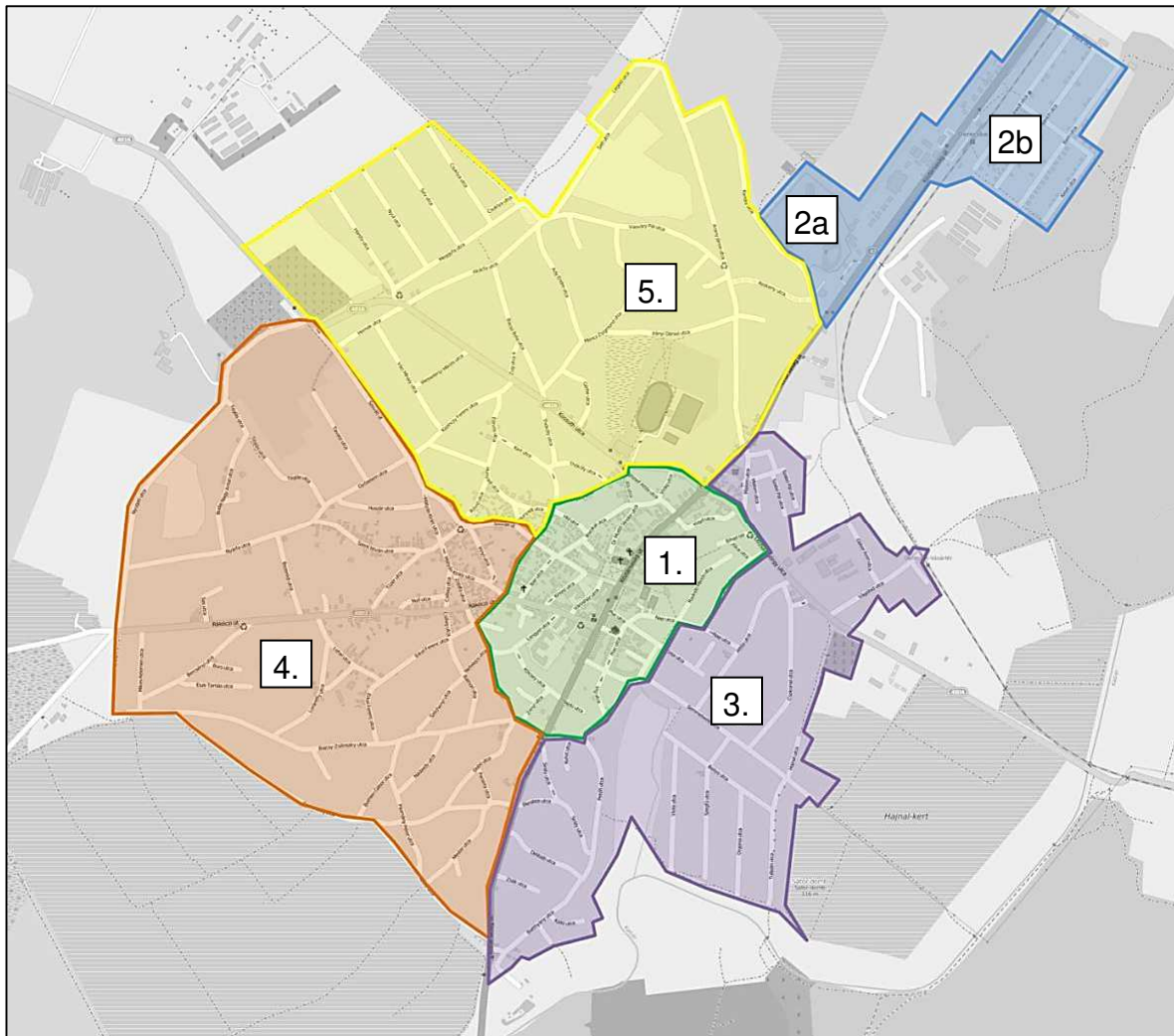
A. GAZDASÁG	Átfogó cél:	
	A: Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése. (A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása.	
	A1: A Helyi gazdaságfejlesztési intézkedéseken keresztül megvalósuló munkahelyteremtés	Rész cél / Prioritás
	A2: Ipari vállalkozások fejlesztése:	
	A3: A mezőgazdaság fejlesztése	
	A4: Az idegenforgalmi- turisztikai- szolgáltató szektor területeinek létesítményeinek fejlesztése.	
	A5: Derecskei Turisztikai Szolgáltató Termékcsomag Klaszter létrehozása	
A6: A külterületi tanyák, családi gazdaságok szabályozási- fejlesztési lehetőségeinek megoldása.		

B. TÁRSADALOM	Átfogó cél:	
	B: Járási szerepkör megerősítése. A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása. (A városban megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése.)	
	B1. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	Rész cél/ Prioritás
	B2. A társadalmi különbségek mérséklése komplex szociális ellátórendszer kialakításával, Leromlott városi területek rehabilitációja	
	B3. A Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	
	B4. A Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztés	
	B5. Gyermekekellátási szolgáltatások fejlesztésének megvalósítása Derecskén	
	B6. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése	
B7. A közoktatás fejlesztése		

D. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	Átfogó cél:	
	C: A Fenntartható városfejlesztés.	
	A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása.	
	(A természeti, kulturális és történeti értékek egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek megőrzése és hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a lakosság életminőségének, egyúttal az idegenforgalom fejlődéséhez is.)	
	C1.	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	C2.	A természeti és táji értékek megőrzése, tájképi értékek érvényesülésének elősegítése, tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése
	C3.	A település egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása, Derecske városi területeinek környezettudatos megújítása.
	C4.	Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentő klíma kialakítása.
C5.	Az épített környezet fejlesztése, történeti értékeinek megóvásával és erőteljesebb megjelenítésével, az turisztikai- rekreációs, gazdasági területek valamint a településközpont és intézményterületek kiemelt fejlesztéseire is tekintettel.	
C6.	A közmű infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztésekhez igazodó, mennyiségi bővítése, a magas szintű ellátás biztosítása érdekében.	
C7.	Környezeti konfliktusok felszámolása, a természeti értékek védelmének, lakossági és gazdasági elvárásoknak is eleget tevő környezetvédelem megvalósítása.	
		Részcél/ Prioritás

2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

A korábbi elemzések Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) meghatározta Derecske városrészekre való felosztását, melyet településszerkezeti és funkcionális tényezők befolyásoltak.

1. Városközpont
- 2a Kisderecske /gazdasági zóna/
- 2b Kisderecske /lakó zóna/
3. Keleti városrész
4. Délnyugati városrész
5. Északnyugati városrész
6. Külterület

Derecske város Településfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztési célok településrészekre való értelmezése, a kapcsolat erőssége

településrészek	RÉSZCÉL / PRIORITÁS																			
	GAZDASÁG						TÁRSADALOM						ÉPÍTETT- ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET							
	A.1	A.2	A.3	A.4	A.5	A.6	B.1	B.2	B.3	B.4	B.5	B.6	B7.	C.1	C.2	C.3	C.4	C.5	C.6	C.7
1. Városközpont	Erős	Általános	Általános	Erős	Erős	Általános	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős
2a. Kisderecske /gazdasági zóna/	Erős	Erős	Erős	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős
2b. Kisderecske /lakó zóna/	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Általános	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős
3. Keleti városrész	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős
4. Délnyugati városrész	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős
5. Északnyugati városrész	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős
6. Külterület	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős	Erős

Általános kapcsolat
Közepes kapcsolat
Erős kapcsolat

Általános kapcsolat	Közepes kapcsolat	Erős kapcsolat
Erős kapcsolat	Közepes kapcsolat	Általános kapcsolat
Közepes kapcsolat	Erős kapcsolat	Általános kapcsolat

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.

Derecske város Településfejlesztési koncepciójának megalapozásához elkészült a (Településfejlesztési koncepció és a készülő új Településrendezési terv közös munkarészeként) a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 1. mellékletében előírt tartalmi követelményeknek megfelelő Megalapozó vizsgálat.

A vizsgálatok készítésekor a 2015/2016. évi statisztikai adatok, az önkormányzati aktuális adatszolgáltatás került felhasználásra. A megalapozó dokumentumok valamennyi szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaznak.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.

- **A közlekedési infrastruktúrát érintő, meghatározó fejlesztési igények**
 - a) Külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:
 - A gyorsforgalmi úthálózathoz kapcsolódó országos utak (fő- és mellékutak) fejlesztése, az újonnan kialakuló közlekedés struktúrához, annak hatásaihoz és elvárásaihoz igazítva. (Tehermentesítő- belterületet elkerülő út szükségességének eldöntése.)
 - A megyeszékhely elérhetőségének javítása tömegközlekedési eszközökkel. (A megyei TrT-ben javasolt előváros közlekedési megvalósulásának szorgalmazása.
 - A járási központ szerepköréből következő, településközi közlekedési kapcsolatok fejlesztése- javítása.
 - b) Belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:
 - Gyűjtőutak és mezőgazdasági fő dűlőutak rendszerének kijelölése és forgalmi elvárásokkal összhangban történő kiépítése.
 - kerékpárutak kiépítése, illetve összefüggő hálózatának kialakítása.
 - A közlekedésszerkezet sugaras szerkezetéből adódó problémák megoldása, gyűrű irányú utak kiépítésével.
 - c) A közlekedés minőségének javítása:
 - építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása, belterületi közutak kiépítése.
 - Járdaeépítés
 - középületek környezetének rendezése, parkolók,
 - A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpárutak és kerékpártárolók kialakítása
 - A vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintjének emelése.
- **Közterületek rendezése:**
 - A belvárosi zöldterületeken pihenő- rekreációs, vagy egyéb közösségi funkciókat szükséges létesíteni.
 - Szabálytalan, szolgálmi jogok bejegyzését igénylő közmű gerincvezetékek kiváltása. (gáz, víz, csatorna, elektromos)
 - Egységes burkolatú járdák kialakítása. (Igen zavaró, és biztonságot csökkentő az egyes telkek előtt különböző anyagú és színvonalú járdákon való közlekedés.
 - Utcai kerítések magassági összhangjának előírása, elsősorban a városközpontban.

▪ **A területfelhasználást érintő, meghatározó fejlesztési igények:**

- Ipari területek fejlesztése:

A településrendezési tervben gazdaságfejlesztésre kijelölt területeket, a fejlesztési lehetőségeket, korlátokat tekintve szükséges felülvizsgálni, pontosítani, illetve a lehetséges mértékben tovább bővíteni.

Javítani szükséges a kijelölt, fejlesztésre alkalmas területek megközelíthetőségét, közművesítését, parkolási lehetőségeit.

- Az épített környezet fejlesztése, történeti értékeinek megóvásával és erőteljesebb megjelenítésével, az turisztikai- rekreációs, gazdasági területek valamint a településközpont és intézményterületek kiemelt fejlesztéseire is tekintettel.

A Városképbe nem illő, lepusztult, korszerűtlen épületek felszámolása, új korszerű létesítményekre történő cseréje.

Színvonalas, rendezvények megtartására is alkalmas új létesítmény megvalósítása.

Önkormányzati bérlakások létesítése.

- Birtokközpontok, tanyák életképessé tétele. Megfelelő szabályozási környezet megteremtése a településrendezési terv, helyi szabályozás kidolgozása során.

- Mezőgazdasági feldolgozóipar létesítése

A vállalkozói környezet és az üzleti infrastruktúra fejlesztése érdekében szükség van új iparterület kijelölésére. Az iparterület kialakításához, területvásárlás, alapinfrastruktúra kiépítése, bővítése szükséges. Az iparterület elérhetőségét és feltárását szolgálja a vasúti rakodó közelsége, és a kiváló közúti logisztikai pozíció. Az új telephelyek kialakítása és további fejlesztése, Derecske kiváló elérhetősége, logisztikai helyzete vállalatközi együttműködések eredményezhet.

- A Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

A nappali szociális ellátások (idősek, fogyatékos, hajléktalan, szenvedélybeteg és pszichiátriai beteg személyek nappali ellátása), gyermekjóléti szolgálat fejlesztése esetén a minőségi fejlesztés mellett cél a férőhelyek bővítése új intézmények létesítésével, illetve a már működő szolgáltatások férőhelyeinek bővítésével.

- Az önkormányzati tulajdonban lévő kereskedelmi–szolgáltató terek megújítása, átalakítása, helyi termékek számára piaci terület (városi, helyi piac, vásárcsarnok) kialakítása, a kapcsolódó területek revitalizálása.

- A település egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása, Derecske városi területeinek környezettudatos megújítása.

A meglévő zöldterületek (parkok, vízfolyásokat kísérő zöldterületek, utcáfásítások) egybefüggő, egységes rendszerre történő összefogása, minőségi többletet eredményez az egészséges, jó klímájú települési környezet kialakításában. E zöldterületi rendszer részét kell, hogy képezzék a belterülethez kapcsolódó erdők- fásított területek, zártkertek, gyep- legelő területek is.

A belvárosi zöldterületeken pihenő- rekreációs, vagy egyéb közösségi funkciókat szükséges létesíteni.

Rekreációra, a családok kikapcsolódására is lehetőséget nyújtó területeket, legalább városrészenként játszótereket szükséges kialakítani.

- Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentése, megfelelő városi klíma kialakítása.

Az időjárási szélsőségek a globális felmelegedés hatására erősödő: hosszabb, aszályos időszakok, erősebb viharok és szelek, intenzívebb zivatarok és jégesők emberre és környezetre gyakorolt hatását klímát javító beavatkozásokkal is szükséges csökkenteni. Ennek érdekében ki kell alakítani a város egybefüggő zöldfelületi rendszerét és az úgynevezett „zöld folyosót”, ami kapcsolatot teremt a belterületet körülvevő gyepes, fás vizes területekkel is. Biztosítani kell továbbá a település kellő mértékű átszellőzését, ugyanakkor védeni kell a belterületet a szélsőséges illetve légszennyezést hozó szelektől.

- Növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkertek, zöldfalak építésével.
- Növelni szükséges a települési környezetben a vízfelületek arányát, ugyanis a természetes vízfelület emeli a talajvízszintet, párolgásával emeli a levegő páratartalmát és hűti a levegőt, továbbá a vízi növényvilág nagyarányú oxigén termelésével, a por- valamint pollen megkötésében is jelentős szerepet tölt be.
- A belvizes területek csökkentésével, belvízrendezéssel, az önzött területek arányának növelésével, csökkenteni kell a mezőgazdasági termelés időjárástól való függőségét.
- Környezetvédelmi konfliktusok felszámolása érdekében szükséges, területfelhasználást érintő fejlesztési igények:

Az un. városkapu funkciójú útkapcsolat, valamint a peremterületek környezetének városképi és vizuális szempontból zavaró megjelenésének megszüntetése, a védelmi és takaró jellegű megoldások (mint zöldfelület, tájba illő építmény) kialakítása.

Az üdülő és lakóövezetek gazdasági, mezőgazdasági területhasználatok, telephelyek közelségéből adódó konfliktusainak kezelése. (A környezetre zavaró hatású telephelyek irányába tervezett lakóterület fejlesztések minimálisra csökkentése, védőzóna kialakítása.)

A peremterületek lakó/üdülő és gazdasági övezetei közötti védelmi célú övezet (védőerdő, zöldsáv) hiányának pótlása.

A zöldfelületek rendszert alkotó szerkezeti hiányának pótlása, ezen belül az erdőszültség kritikusan alacsony arányának javítása

▪ **Leromlott városi területek rehabilitációja**

A beavatkozások alapját az érintett városrészek lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi.

Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

A cél megvalósítása javítja a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót az épített környezet minőségi megújításával és a foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre, a közbiztonságra és az elkülönítés megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek által.

▪ **A közmű infrastruktúra fejlesztését meghatározó igények:**

- Csapadékvíz elvezetés:

A csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól.

A fejlesztések tervezése során fontos a vizek helyben tartásának szem előtt tartása olyan tározók építésével, amelyek alkalmasak mind a rendkívüli áradások, felhőszakadások kártételei elleni védekezésre, mind a lokális vízvisszatartásra, jóléti és ökológiai célokat is támogatva.

A nyílt árokban történő csapadékvíz-elvezetés fokozatos felszámolása a sűrűn beépített, területeken, a keskeny utcákban, valamint azokon a területeken, ahol a csapadékvíz árkok eltömődésének veszélye áll fenn. A város zöldfelületi rendszeréhez szervesen kapcsolódó, fasorokkal kísért, jelentősebb vízelvező csatornákat azonban javasolt rendszeresen karbantartott, felszíni vízfolyásként megtartani.

- Elektromos energiai ellátás:

Az elektromos légvezetékek fokozatos felszámolása. Első ütemben a városközpontban, a sűrűn beépített területeken, a keskeny utcákban, majd fokozatosan a teljes belterületen, külterületen pedig, a tájvédelmi területeken kívánatos mielőbb megvalósítani az elektromos légvezetékek földkábelbe történő áthelyezését.

Az elektromos légvezetékek és nagy kapacitású trafók lakó és intézmény ingatlanok közelében történő elhelyezése nem kívánatos, mielőbb gondoskodni kell ezek felszámolásáról. (Légvezetékek áthelyezése, földkábelbe történő áthelyezése, trafó áthelyezése, vagy a még beépítetlen, veszélyeztetett ingatlanok beépítési- fejlesztési javaslatainak visszavonása.)

- Ivóvíz ellátás fejlesztése:

Az ivóvíz hálózat vezetékrendszer, rekonstrukciója.

- Hírközlés, infó-kommunikáció

Az informatikai lehetőségek biztosítása a modem kor követelményeihez való igazodás, felzárkózás követelményét jelenti.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi alapú fenntartható fejlesztésre

Derecske város jelen Településfejlesztési Konceptióját megalapozó vizsgálat vonatkozó fejezete teljes körűen bemutatja az épített környezet védett és védelemre érdemes értékeit, a település régészeti értékeit. A megalapozó vizsgálat részeként elkészült a Helyi építészeti értékek értékvédelmi katasztere is. A településfejlesztési koncepció átfogó céljai között, hangsúlyos helyet foglal el a település épített örökségének védelme, azok környezetükben való hangsúlyosabb és minél teljesebb körű bemutatása.

MŰEMLÉKEK, MŰEMLÉKI TERÜLET, EGYEDI ÉRTÉKEK

Meghatározó településképi együttesek, épületek:

Műemlék:

M1: Református templom, Templomkert Hrsz: 1354

M2: Római katolikus templom, Templomkert Hrsz: 1351

M3: Népi lakóház és porta, Nyárfa u. 30. Hrsz. 1949

Helyi védelemre javasolt épületek:

1. Református parókia
2. Népi csőszház (Istókhalomkert Hrsz:9408)
3. Volt községháza - Köztársaság út 126
4. Köztársaság út 99. Általános iskola
5. Széchényi utca 22. alatti lakóház
6. Köztársaság út 222. alatti lakóház
7. Bajcsy Zsilinszky utca 73. alatti lakóház
8. Rákóczi utca 77. alatti lakóház
9. Somogyi Béla utca 17. alatti lakóház
10. Rákóczi utca 69. alatti lakóház
11. Mikes Kelemen utca 6. alatti lakóház
12. Köztársaság út 97.
13. Köztársaság út 71.
14. Köztársaság út 65. alatti lakóház
15. Köztársaságút 98. alatti lakóház
16. Bocskai utca 6. alatti lakóház
17. Köztársaság út 132. alatti Rendőrség épülete
18. Dr. Mustó Sándor utca József Attila Általános iskola
19. Szováti út 2. Bocskai István Általános és zeneiskola
20. Dr. Mustó Sándor utca Római katolikus plébánia

21. Köztársaságút 108. alatti lakóház
22. Szabadság utca 4. alatti lakóház
23. Akácfa utca 4. alatti lakóház
24. Köztársaságút 183. alatti lakóház
25. Bajcsy Zsilinszky utca 15. alatti lakóház
26. Bajcsy Zsilinszky utca 20. alatti lakóház

Helyi védelemre javasolt természeti terület:

VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJ-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

1. Régészeti feltárások

- Tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi területek
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek
- Ex-lege védettségű kunhalmok
- Ex-lege védett területek
- Natura 2000 védettségű különleges természetmegőrző területek:
- Ökológiai hálózat (Magterület, Ökológiai folyosó, Puffer terület)